

„Pan Wenus” przy Kanoniczej

W krakowskim Teatrze Ludowym, na małej scenie przy ul. Kanoniczej zdarzyło się coś niezwykłego. To „coś” sprowadzi z pewnością tłumy widzów. Mamy bowiem do czynienia z prapremierą wydanego w 1884 r. utworu 20-letniej pisarki ukrywającej się pod pseudonimem Rachilde. Nosi on tytuł „Pan Wenus” i przyciągnie zarówno mężczyzn, którzy chcą potwierdzenia, że kobiety w miłości są przewrotne, jak i kobiety, które pragną kochać inaczej.

Erotyczne przemyślenia 20-letniej panienki wprowadzają widzów w lekkie osłupienie, jej język natomiast budzi salwy śmiechu. W dzisiejszym rozumieniu stylu jest ona grafomanką, gorszą niż nasza Mniszkówna, o tyle od niej cnotliwsza.

Prawdziwym bohaterem sztuki jest nie tyle tytułowy Pan Wenus, co właśnie Raula de Vénérande. To ona pragnie kochać jak mężczyzna, ona czyni z ukochanego Jakuba postać erotycznie dwuznaczną, doprowadza do miłosnego czworokąta, trójkąta... i kleski. Czy bierze się to tylko z ciekawości, z potrzeby poznania („kochanków biorę podobnie jak w bibliotece książki, by uczyć się, dowiadywać”), czy ze skłonności podobnych Safonie, na którą się zresztą powołuje?

Reżyser Włodzimierz Nurkowski do sztuki Rachilde przymierzał się dość

długo. Wprowadził nas w końcu w mroczny świat XIX-wiecznego dziełka po mistrzowsku stawiając pytania, których wytłumaczenia poszukajmy sami w swojej naturze, zmysłowości, a może poczuciu zażenowania czy oburzenia. Atmosferę salonu Rauli, a zezem mansasardy i pracowni Jakuba — świetnie skomponowała Anna Sekuła. Zastrzeżenia dotyczą natomiast obsady. Tylko Maria Silvert Ziuty Zajacówny to postać pełna, zdecydowana i pewna swojego aktorskiego warsztatu. Pozostałe role pozostawiają wiele do życzenia. Gubi się w roli podwójnego kochanka Bartosz Jarzymowski (występujący gościnnie aktor „Bagateli”), sepleni wspaniały mężczyzna, baron de Raittolbe (Roland Nowak), zaś sama Raula de Vénérande (Ewelina Paszke) najlepiej czuje się chodząc zamasyżowanym krokiem z laseczką w dłoni. A przecież chwilami miała być także kobietą...

GRZEGÓRZ KONIARZ

Rachilde „Pan Wenus”. Przekład: Barbara Grzegorzewska, reżyseria: Włodzimierz Nurkowski, scenografia: Anna Sekuła, Teatr Ludowy, Kraków, scena przy ul. Kanoniczej 1, prapremiera — 1 maja 1993, premiera prasowa — 22 stycznia 1994 r.